

VIII. Magyar Pókász Találkozó
Dunasziget – Sérfenyősziget
2007. szeptember 21 – 23.

Program
Előadások összefoglalói
Résztevők

**magyar
arachnológia**

Kezdő oldal

Tudástár

Irodalom

Az év pókja

Pókos képgalériák

Konferenciák

Más hasznos oldalak

Archívum

Elérhetőség

Impresszum

Kezdő oldal

[English](#)

magyar arachnológia

Üdvözlünk a haza arachnológiai - vagyis a pókokkal és más pókszabású állatokkal foglalkozó - kutatások honlapján!

A honlap reményeink szerint a következő célokat szolgálja:

- kiindulási pontja a pókokkal kapcsolatos internetes vagy hagyományos információk felkutatásának, szakemberek keresésének.
- néhány alapvető információval szolgál a magyar pókokról és rokonaikról
- tudományos fóruma és tudást megosztó helye a hazai arachnológusoknak
- megjelennek friss újdonságok, hírek, felhívások

VIII. Magyar Pókász
Találkozó

Szigetköz,
Dunasziget-Sérfenyősziget

2007. szeptember 21-23

A magyar pókászat mostanra már hagyományos éves szakmai és társasági rendezvényét a Szigetközi Tájvédelmi Körzetben, Dunaszigeten tervezzük lebonyolítani. A találkozó tervezett időpontja: 2007. szeptember 21-23, helyszíne: Dunasziget-Sérfenyősziget. [Részletek »](#)

2

VIII. Magyar Pókász Találkozó

Program

Előadások összefoglalói

Résztvevők

2007. szeptember 21-23.

Dunasziget – Sérfenyősziget

Böckh György (1822 – 1874) emlékének

Böckh György az első olyan kutató, aki
„*hazai pókokat itthon tanulmányozott*”.

Chyzer Kornél

Pozsonyi törvényszéki és gyakorló orvos,
később fő-reáliskolai tanár. Pozsony
környékének pókjairól készült tanulmányát
1857-ben, éppen **150 éve publikálta.**

Szerkesztette:

Szinetár Csaba

Kovács Péter

Címlap:

Közönséges állaspók (*Tetragnatha extensa*) hálójában

Belső borítók:

A magyar arachnológia a világhálón; a VIII. MPT támogatói

Hátlapon:

Hunyópók (*Micrommata virescens*) árnyképe levélen

Fotó és borítóterv: Szinetár Csaba

Nyomdai munkák: Balogh és Társa, Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4.

Tartalom

I. A VIII. Magyar Pókász Találkozóról és előzményeiről	4
II. Program	6
III. Előadások összefoglalói:	7
1. Árpás Krisztina, Tóth Ferenc és Kiss József: A transzgenikus kukorica (DK 44 BTY, MON 810, Crylab) környezeti hatásvizsgálata a kóró törpepók (<i>Theridion impressum</i> L. Koch) felhasználásával	8
2. Bán Gergely, Tóth Ferenc és Nagy Attila: A tripszek elleni védekezés fejlesztése hajtattott paprikában: a közönséges karolópóktól (<i>Xysticus kochi</i> Thorell) a „mezei vegyesig”	10
3. Eichardt János: A Labanc-patak menti társulások pókközösségének vizsgálata 2006-2007 tavaszi időszakában	12
4. Gallé Róbert: Fülöpházi erdőssztyepp pókegyüttese	13
5. Horváth Roland és Szinetár Csaba: Az urbanizáció hatása talajlakó pókokra alföldi erdőfoltokban	14
6. Kancsal Béla, Szinetár Csaba, Fetykó Kinga és Farkas János: A <i>Pardosa vittata</i> (Keyserling, 1863) (Araneae, Lycosidae) előfordulása Magyarországon	15
7. Kovács Gábor és Szinetár Csaba: Adatok a ködfoltos farkaspók (<i>Pardosa nebulosa</i> [Thorell, 1872]) biológiájához	16
8. Kovács Gábor: A pókok vedlési folyamatának élettani alapjai (Araneae)	17
9. Kovács Péter, Szinetár Csaba és Gergely Boglárka: Győr-Moson-Sopron megyében napjainkig végzett arachnológiai kutatások összegzése, azok rövid ismertetése	18
10. Samu Ferenc, Csontos Péter és Szinetár Csaba: Komplex természeti értékesség kimutatástól az egyszerűsített protokollig: a pókok ritkasága, mint kitüntetett mutató	20
11. Urák István: Pókok (Arachnida: Araneae) tanulmányozása az Olt vízgyűjtő medencéjének felső szakaszán	21
12. Szűts Tamás: Az ugrópókrendszeren legújabb eredményei	22
13. Szűts Tamás és Nikolaj Scharff: „Nem mind arany ami fénylik – A guanópókokról”	24
14. Szinetár Csaba és Kancsal Béla: Az európai ál-kalózpók (<i>Trebacosa europaea</i> Szinetár & Kancsal, 2007) előkerüléséről és biológiájáról	26
15. Vörösházi Tibor és Szinetár Csaba: Nyílt homokpusztagyep talajlakó pókjainak (Araneae) vizsgálata a Kisalföldön Gönyű erdő (2004-2005)	28
IV. A találkozó résztvevőinek névsora	29
V. A találkozó szponzorai	32

A VIII. Magyar Pókász Találkozóról és előzményeiről

A magyar pókászat mostanra már hagyományos éves szakmai és társasági rendezvénye 2007-ben a Szigetközi Tájvédelmi Körzetben, Dunaszigeten kerül megrendezésre. A magyar zoológusok pókokkal foglalkozó közössége 1999-től kezdődően évente egy alkalommal rendezi meg szakmai találkozóját, mely az évek során egy hagyományosan három napos rendezvényként kerül a Kárpát-medence más-más tájegységében lebonyolításra. A szakmai közösség alapítói, néhai Dr. Loksa Imre tanár úr tanítványaiként kezdték saját kutatói pályájukat az 1990-es évek közepén. Mostanra már tíz tudományos fokozattal rendelkező kutató, illetve kutató-tanár, valamint tanítványaik PhD, egyetemi és főiskolai hallgatók alkotják a magyar arachnológusok szakmai közösségét. 1995 óta közülük többen is rendszeres résztvevői az európai, valamint nemzetközi arachnológiai konferenciáknak. Komoly nemzetközi elismerésként értékelhető, hogy 2002-ben Magyarországon került megrendezésre a XX. Európai Arachnológiai Konferencia. A mintegy harminc ország részvételével lebonyolított sikeres konferencia, valamint annak tudományos kötete tovább növelte a magyar pókászok ismertségét és tekintélyét. 2001-óta az Erdélyben élő és kutató arachnológusok is rendszeres résztvevői a Magyar Pókász Találkozónak. 2004-ben Dr. Urák István (Kolozsvár) szervezte meg Uzonkafürdön az V. Magyar Pókász Találkozót. A magyar arachnológusok egy akadémiai intézetben, a Magyar Természettudományi Múzeumban, valamint hét felsőoktatási intézményben végzik munkájukat. 2006 őszétől Dr. Samu Ferenc (MTA, NVK) tölti be az Európai Arachnológiai Társaság elnöki tisztségét. A Kárpát-medencében zajló korábbi és jelenlegi kutatásokról, publikációkról, a hazai pókfaunáról, a korábbi találkozóinkról, valamint a Szombathelyen lebonyolított XX. Európai Konferenciáról honlapunkon van lehetőség bővebb tájékozódásra.

Amennyiben érdeklődik munkánk iránt kérem keressen fel Bennünket!

Dr. Szinetár Csaba

zoológus

Kovács Péter

terepbiológus

A VIII. MPT szervezői

Szombathely – Győr, 2007. szeptember

Az I. Magyar Pókász Találkozó résztvevői a Bükki Nemzeti Parkban

(Nagymező, 1999 május 28.)

Hátsó sorban balról jobbra: Jakab László, Eichardt János, Bojtos Ferenc,
Szita Éva, Gallé Robert, Szűts Tamás, (előtte) Szalkovszky Ottó,
Szirányi András, Dudás György, Tóth Franciska, Tóth Ferenc

Első sorban balról jobbra: Honti Szabolcs, Szinetár Csaba, Samu András,
Samu Ferenc, Papp Viktor, Tóth Benedek

Találkozóink helyszínei

- I. **Répáshuta**, 1999. Rendező: Dudás György
- II. **Eger**, 2000. Rendező: Dudás György
- III. **Budapest, Julianna-major**, 2001. Rendező: Samu Ferenc
- IV. **Szőce, Csicsóka-tanya**, 2003. Rendező: Szinetár Csaba
- V. **Uzonkafürdő, Erdély**, 2004. Rendező: Urák István
- VI. **Móráhalom**, 2005. Rendező: Gallé Róbert és Kovács Gábor
- VII. **Kéked**, 2006. Rendező: Dudás György és Papp Gábor Viktor
- VIII. **Dunasziget**, 2007. Rendező: Szinetár Csaba és Kovács Péter

(2002-ben hazánk rendezte a XX. Európai Arachnológiai Konferenciát)

Program

A találkozó **időpontja**: 2007. szeptember 21-23.

A találkozó helyszíne: **A Pisztráng Kör-Waldorf Természetvédő és Természetjáró Egyesület** dunaszigeti erdei iskolája. www.pisztrangkor.hu

Tervezett program:

2007. szeptember 21. (péntek)

Délután

Megérkezés, regisztráció. Rövid túra a környéken.

Este

Szakmai élménybeszámolók. (Ausztráliától a Kanári-szigetekig)

2007. szeptember 22. (szombat).

Délelőtt

Szakmai résztvevők részére előadások 9 órától. Az előadások időtartama 10 perc (!), továbbá 5 perc vita.

A kísérők (gyerekek) részére „**Nemesia**” kézműves foglalkozás: „Hogyan készül a Nemez-pók?” A foglalkozást vezeti Molnár Anna.

Ebéd 13 órakor .

Délután

Kenutúra szakvezetéssel a Gazfői Dunán. Gyűjtési és fotózási lehetőséggel.

Vacsora a Pisztrángkör ökoparkjánál. Előtte és utána az ökopark megtekintése.

Este

A szakmai előadások, illetve élménybeszámolók folytatása.

2007. szeptember 23. (vasárnap)

Délelőtt

Szárazföldi pókászat. Szakmai konzultációk. A gyűjtött, vagy hozott anyagok vizsgálata. Az irodalmi adatbázishoz beérkező munkák összegyűjtése.

Ebéd 13 órakor .

Délután

Hazautazás...

Előadások összefoglalói

**A transzgénikus kukorica (DK 440 BTY, MON 810, Cry1ab) környezeti
hatásvizsgálata a kóró törpepók (*Theridion impressum* L. Koch)
felhasználásával**

Árpás Krisztina, Tóth Ferenc és Kiss József

Szent István Egyetem, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar,
Növényvédelmi Intézet

2006-ban közel 26 millió hektáron termeltek a világon *Bt* kukoricát. A *Bt* transzgénnek a kukorica állományában és környezetében élő, táplálkozó nem-célszervezet ízeltlábuakra gyakorolt hatása azonban kevésbé ismert. Célunk volt, hogy egy modellszervezeten - kóró-törpepók (*T. impressum*) - keresztül bemutassunk egy új módszert, amellyel a *Bt* transzgénikus kukorica nem-célszervezetekre gyakorolt közvetett – a táplálékláncon keresztül érvényesülő – hatását fel lehet mérni. Felvételezéseinket 2001-ben, 2002-ben és 2003-ban végeztük a QLK3-CT-2000-00547 EU-5 K+F projekt keretében szabadföldön, transzgénikus (DK 440 BTY, MON 810) és izogénes (DK 440) kukoricában, 6 ismétlésben, teljes blokk elrendezésű parcellákon. Feljegyeztük a növényeken a *T. impressum* hímek, nőstények tartózkodási helyét és a petegubórakás, petegubókikelés idejét. Begyűjtöttük a petegubókat nőstényekkel együtt, illetve a lárvák által elhagyott petegubókat és az üres hálókát. A hálókban levő zsákmányállatokat laboratóriumban meghatároztuk. A begyűjtött hálók tartalmának vizsgálati eredményeit összehasonlítottuk egy ugyanazon a területen végzett egyedi növényvizsgálat adataival. A kikelő lárvákat megszámláltuk, majd felhasználtuk őket egy etetési kísérletben. A lárvák által elhagyott petegubókat szétboncoltuk és megszámláltuk a benne található peteburkokat, előlárva-bőröket, elhalt petéket és elhalt előlárvákat. A vizsgált parcellákon a *T. impressum* parcellán belüli eloszlása jellegzetes mintázatot mutatott. Ez a mintázat arra enged következtetni, hogy a növényegyedek közötti távolság jelentősen módosíthatja az egyedsűrűséget a tábla, vagy a parcella belsejéhez képest. A *T. impressum* hálóiiban leggyakrabban levéltetvek, kabócák és bogarak fordultak elő. Habár az izogénes kukorica parcellák hálómintái egyedszámok tekintetében mindhárom évben és szinte minden rovaraxon esetében következetesen felülmúlták a *Bt* parcellák mintáit, egy-egy esettől eltekintve

(Sternorrhyncha, 2001; Neuroptera, 2002) a különbség nem volt szignifikáns.

Megállapítottuk, hogy elegendő a pókhálónak az egyértelműen körülhatárolható ún. „zseb” részét is begyűjteni, mert ez kellően reprezentálja a gyakran több levélemeletet körülölelő, kusza teljes háló zsákmányösszetételét. A hálótartalom-vizsgálat egyik gyakorlati előnye az, hogy habár a begyűjtés során csak egyetlen fajra kell összpontosítani, mégis sok fajról nyerünk adatokat. A legjelentősebb hátránynak az egyedi növényvizsgálat során kapott adatokkal való összehasonlítás alapján azt tartjuk, hogy a háló szelektivitását nem tudjuk befolyásolni, ezért bizonyos taxonok esetében (tripszek, lepkék, hernyók) – amelyek nem jelentenek a *T. impressum*-nak potenciális zsákmányt - kiegészítő felvételezések szükségesek. Megállapítottuk továbbá, hogy a petegubókban levő áttetsző előlárva-bőrök száma szorosan korrelál a kikelt lárvák számával, továbbá a könnyebben észrevehető peteburkok és elhalt előlárvák számának különbsége is szoros korrelációban van a kikelt lárvák számával. A *Bt* és az izogénes kukoricáról származó, lárvák által elhagyott petegubókban megszámolt peteburkok, elhalt peték és elhalt előlárvák számában nem volt szignifikáns különbség. Viszont kijelenthetjük, hogy a *T. impressum*-ot erősen befolyásolják az időjárási körülmények. Az etetési kísérlet során nem tudtuk kimutatni egyértelműen a *Bt* kukoricán táplálkozó levéltetvek negatív hatását a *T. impressum* növekedési paramétereire. A kóró-törpepók népességének, hálótartalmának, egyedfejlődési és szaporodási jellemzőinek vizsgálata során nem találtunk egyértelműen bizonyítható különbséget a *Bt* transzgénikus és izogénes kukorica hatása között. Az általunk kifejlesztett vizsgálati módszerek egyszerűségük és szabványosíthatóságuk miatt értékes kiegészítői lehetnek a *Bt* növények ökológiai hatásvizsgálatának.

A tripszek elleni védekezés fejlesztése hajtatott paprikában: a közönséges karolópóktól (*Xysticus kochi* Thorell) a „mezei vegyesig”

Bán Gergely, Tóth Ferenc és Nagy Attila

Szent István Egyetem, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar,
Növényvédelmi Intézet, Gödöllő

A hajtatott paprika egyik legjelentősebb kártevője a tripsz. Elsősorban a nyugati virágtripsz (*Frankliniella occidentalis*), a dohánytripsz (*Thrips tabaci*) és a közönséges virágtripsz (*Frankliniella intonsa*) okoz gondot. Rejtőzködő életmódjuk és szaporaságuk miatt a vegyszerrel való védekezés nem elég hatékony. Korábbi, izolált körülmények között folytatott vizsgálatok során a közönséges karolópók (*Xysticus kochi*), mint a tripszek ellen alkalmazható ragadozó, hatásosnak bizonyult. 2004-ben és 2005-ben folytatott kísérleteink során a karolópók lárváinak kijuttatása során felmerülő módszertani kérdésekre kerestük a választ (növényenként kijuttatandó pókmennyiség; felülkezelés szükségessége), szintén izolált körülmények között. A pókkal kezelt paprika tövek szignifikánsan jobb minőségű termést adtak, mint a kezeletlen növények. Az egyedszám, valamint a kijuttatások számának növelése fokozta a védekezés hatékonyságát, viszont a két részletben kijuttatott, paprikatövenkénti 20 póklárva felhasználása már elegendőnek tűnt. Az izolált körülmények között végzett kísérletek után, szükség volt az eredmények megerősítésére szokványos méretű paprikaállományban is. 2005-ben végzett kísérletünkben a pókok hatékonysága mellett az ezzel összefüggő paramétereket (egyedszámváltozás, elhelyezkedés) üzemi körülmények (1500 növény/fóliasátor) között figyeltük meg. A közönséges karolópók lárvák szignifikánsan mérsékeltek a tripszkártételt, annak ellenére, hogy a kijuttatást követő napokban az egyedszámuk gyorsan csökkent, továbbá, hogy a pókok jelentős része nem a tripszkártételre legérzékenyebb részekben, azaz nem a virágokban vagy a bogyókon tartózkodott.

A biztató eredmények ellenére a közönséges karolópók lárvák nem voltak elég hatékonyak. Azonban a hatékonyság növelése önmagában a pókokkal nem célszerű, mivel alkalmazásukat számos tényező nehezíti. Egy változatosabb ragadozó-együttessel kiküszöbölhetők az egyes fajok hiányosságai (eltérő környezeti igények, különböző vadászstratégia). Ezért

2006-ban a tripszek elleni védekezés céljából lucernából és csalánból fűhálóval begyűjtött ízeltlábú-együttest telepítettünk be válogatás nélkül, hajtattott paprika állományokba. Annak ellenére, hogy kétszer akkora volt a tripsz populáció a kísérleti fóliasátrakban, mint a szokványos (főként vegyszeres) védekezésű kontroll sátrakban, a terméseredmények hasonlóan alakultak. A ragadozó-zsákmány arány sem különbözött a kontrollhoz képest, mivel a betelepítések, illetve a vegyszeres kezelések elhagyásának hatására 43 %-al több virágpoloska volt a kísérleti fóliasátrakban. Összességében a vegyes ízeltlábú-együttessel érdemes tovább kísérletezni, hogy az esetleges buktatókat feltérképezzük, illetve a hatékonyságukat tovább növelhessük.

A kutatást a GAK ALAP 1-00052/2004 pályázat támogatta.

A Labanc-patak menti társulások pókközösségének vizsgálata 2006-2007 tavaszi időszakában

Eichardt János

Lengyel József Gimnázium és Szakközépiskola,
8900 Oroszlány Kossuth Lajos u. 2.
e-mail: ejanek@freemail.hu

A Vértesséki észak-északnyugati oldalán számos vízfolyás ered, melyek némelyike Oroszlány városát is érinti, vagy azon keresztül folyik. Ezen patakok közül a Labanc-patak az egyik leghosszabb, mely a Pénzes-patakkal egyesülve végül a városi tóba torkollik. A vizsgált patakmenti égerliget (*Alnenion glutinosae - incanae* Oberd. 1953) és az ártéri mocsárrét (*Alopecurenion pratensis* Borhidi 2001) a Labanc-berekben a legnagyobb kiterjedésű. A két társulás közül, az égerliget a patakot tovább kísérve halad a város határáig, míg a mocsárrét csak a Labanc-berekben fordul elő, mindössze 90m²-es területen. A talajlakó pókközösségek vizsgálatát 2006 és 2007 tavaszán azonos időszakban végeztem el, melyhez Barber-féle talajcsapdákat használtam. A csapdákat mindkét évben egy hétre raktam le áprilisban és májusban. (alkalmanként hat-hat 2 dl-es műanyag poharat). A terület faunalistájának elkészítésén túl vizsgáltam a fajok élőhelyszélességét, az itt élő fajok dominancia viszonyait és a két élőhely pókegyüttesének hasonlóságát. A két területről a talajcsapdák gyűjtési anyagából összesen 36 faj és a random módon lerakott csapdából további három faj került elő (összesen: 39 faj). Az eddigi eredmények alapján elmondható, hogy a két terület eltérő növényzeti struktúrája és nedvességtartalma valószínűleg a területek pókközösségének összetételét nagyban befolyásolja, így azok pókközösségei jelentősen elkülönülnek. Erre utal az élőhelyek csak egyikében vagy másikában előforduló fajok jelenléte és néhányuk egyedszámbeli különbsége. Az ordinációs vizsgálatok eredményei - melyeket időszakokon belüli és azok közötti vizsgálatok is tükröznek - nagyjából ezt a feltételezést erősítik meg.

Fülöpházi erdőössztyepp pókegyüttese

Gallé Róbert

SZTE Ökológiai Tanszék
e-mail: Galle.robert@gmail.com

Vizsgálatainkat a Kiskunságban Fülöpháza és Bugacpusztaháza térségében vizsgáltuk természetközeli erdőössztyepeken. Összesen 15 nyárerdő-foltról és a közöttük elterülő nyílt homoki gyepről gyűjtöttünk pókokat Barber-csapdás módszerrel. A csapdák 2006-ban négy alkalommal két-két hétig működtek. Az vizsgált erdőfoltok mérete 88 és 5000 m² között változott.

A Bray-Curtis hasonlósági indexszel végzett főkoordináta analízis alapján a három csoport különült el: (1) nyílt homoki gyepről és a kis méretű erdőfoltok (88-410 m²), (2) közepes méretűek (420-720 m²) és (3) nagy (1000-5000 m²) foltok. A különböző méretű erdőfoltok diverzitását Rényi-féle diverzitás rendezés segítségével hasonlítottuk össze, a gyepről gyűjtött pókok diverzitási profilja fut legfelül, ezt követik az egyre növekvő erdőfoltok profiljai. Többszörös regresszióanalízis segítségével vizsgáltuk a kapcsolatot a pókegyüttes szerkezete (Főkoordináta analízis első tengelyén felvett értékek) és a foltok mérete, alakja, izoláltsága (100 méteres körön belül található erdőfoltok száma és mérete) között. Pókegyüttesek szoros kapcsolatot mutattak az erdőfoltok méretével ($r=0,596$, $p<0,01$) és alakjával ($r=0,604$, $p<0,01$). Az egyes erdőfoltokból gyűjtött pókfajok száma nem mutatott szignifikáns kapcsolatot egyetlen vizsgált jellemzőjével sem. A természetes nyárerdő foltok szegélyen végbemenő folyamatokat Bugacpusztaháza térségében vizsgáltuk. Az erdő szegélyére merőlegesen Barber csapdákból 8 transekt működött 2004-ben négy alkalommal két-két hétig. Az egymást követő csapdák hierarchikus klaszter analízise alapján a pókegyüttesek változása néhány méterre az utolsó fák törzsétől a gyepről ment végbe. Az erdő felé haladva az együttes fajszáma és diverzitása csökken. A gyepek heteromorfijának hatását egy szálbarázdán áthaladó Észak-nyugat – Dél-kelet irányú szelvény mentén elhelyezett talajcsapdákkal vizsgáltuk Fülöpházán. A pókok a hierarchikus klaszter analízis alapján négy foltot különítettek el: déli buckaoldal, szélbarázdás, szélbarázdás árnyékos oldala és északi buckaoldal. A szelvény mentén a fajkészletben jelentős különbségeket nem találtunk, az elkülönülést a dominanciaviszonyok változása okozza.

Horváth Roland^{1*} és Szinetár Csaba²

1. Debreceni Egyetem, Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszék, 4010 Debrecen, Pf.: 3.; * e-mail: horvathr@tigris.unideb.hu
2. Berzsényi Dániel Főiskola, Állattani Tanszék, 9701 Szombathely, Pf.: 170.

Az urbanizációnak a talajlakó pókokra gyakorolt hatását egy városi-városszéli-városon kívüli élőhelygradiens mentén vizsgáltuk Debrecenben és környékén. A pókok összfajszámát és összegyedszámát, a különböző élőhely-affinitású pókok (erdei fajok, generalista fajok és nyílt élőhelyekhez kötődő fajok) faj- és egyedszámát, zavarásra való érzékenységüket (érzékeny vagy toleráns) és a guild típusokat (hálószővők, növényzeten vadászók és talajon vadászók) varianciaanalízissel hasonlítottuk össze. Az összfajszám szignifikánsan magasabb volt a városi élőhelyen, mint a városszéli vagy a városon kívüli élőhelyen. A nyílt élőhelyhez kötődő növényzeten vadászó pókok faj- és egyedszáma is szignifikánsan magasabb volt a városi élőhelyen. Ezt az okozza, hogy a pókfajok a környező, nyílt élőhelyekről betelepülnek a zavart városi erdőfoltba. A zavarásra érzékeny talajon vadászó erdei pókok faj- és egyedszáma szignifikánsan magasabb volt a városon kívüli természetes erdőfoltban, mint a városszéli vagy városi élőhelyen. A kanonikus korrespondencia-analízis azt mutatta, hogy a fajösszetétel jelentősen megváltozott az urbanizációs gradiens mentén. A talajon vadászó generalista és a nyílt élőhelyek növényzeten vadászó pókjai a magasabb talaj- és léghőmérsékletű, de alacsony lombborítású városi élőhelyhez kötődtek. A zavarásra érzékeny talajon vadászó erdei fajok a nagyobb korhadó faanyag borítású városon kívüli élőhelyre voltak jellemzőek. Eredményeink szerint az összfajszám és összegyedszám nem megfelelő indikátora a zavarásnak. Az élőhelyhez kötődés, a guild típusok és a zavarásra való érzékenység együttes vizsgálata ad csak megbízható ökológia képet az urbanizáció hatásáról. A kutatás támogatói: HNPI és OTKA.

Az előadás a 3. Szünzoológiai Szimpóziumon hangzott el 2007. március 5-én.

**A *Pardosa vittata* (Keyserling, 1863) (Araneae, Lycosidae) előfordulása
Magyarországon**

Kancsal Béla¹, Szinetár Csaba², Fetykó Kinga³, Farkas János⁴

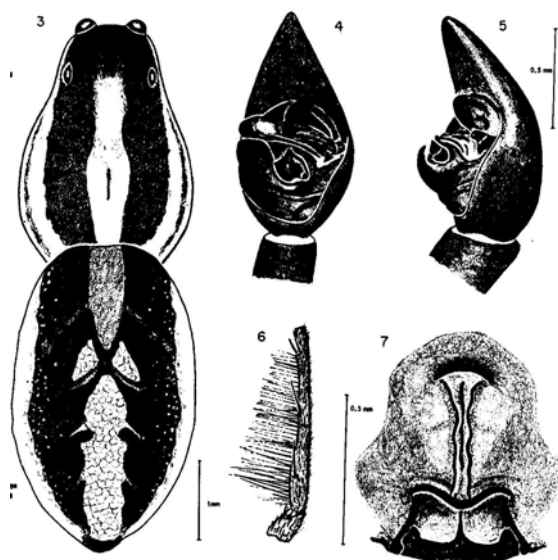
1. Pannon Egyetem, Georgikon Kar, H-8360 Keszthely, Deák Ferenc u.16.

2. BDF Állattani Tanszék, H-9700 Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4.

3. MTA Növényvédelmi Kutatóintézete, Budapest-1525 pf.: 102.

4. ELTE TTK Állatrendszertani és Ökológiai Tanszék, H-1117 Budapest,
Pázmány Péter sétány 1/a.

A magyarországi pókfaunára nézve új farkaspók faj, a *Pardosa vittata* (Keyserling, 1863) jelenlétét sikerült kimutatnunk a Zala megyei Dióskál község határából. A hegy- és dombvidéki elterjedésű faj több hím egyede lett begyűjtve a SOWAP (Soil and Surface Water Protection) projekt keretében eltérő talajművelésű őszi búza és kukorica parcellákból. A mintavételezéshez Barber-féle talajescapdákat használtak. Európa több országában elterjedt, nedvesebb élőhelyeket kedvelő agrofil faj. Hasonló élőhelyekről származó adataink vannak Románia különböző területeiről. Jellegzetes ismertetőjegye a hímek második lábának első két ízén található feltűnően hosszú sertesor. Elterjedését figyelembe véve, hazai megkerülése várható volt.

Pardosa vittata Keyserling, 1863 habitusa, ivarszervei és a hím második lábának másodvégíze oldalnézetben (Tongiorgi 1966 nyomán)

**Adatok a ködfoltos farkaspók (*Pardosa nebulosa* [Thorell, 1872])
biológiájához**

Kovács Gábor¹ és Szinetár Csaba²

1. 6722 Szeged, Nemes Takács u. 9/A., III. emelet 10.

e-mail: KovacsG@pick.hu

2. BDF Állattani Tanszék 9700 Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4.

e-mail: szcsaba@bdtf.hu

Az Európai Arachnológiai Társaság által az év pókjának választott zátonylakó farkaspók (*Arctosa cinerea* [Fabricius, 1777]) magyarországi lelőhelyeinek feltérképezése céljából 2007. március 31-én a Tisza folyó mentén, Szegednél kezdtük vizsgálatainkat. Az Alsó-Tisza-vidéki gyűjtések során az *Arctosa cinerea* helyett egy hasonló faj, a ködfoltos farkaspók (*Pardosa nebulosa* [Thorell, 1872]) került elő. A zátonylakó farkaspók élőhelyeinek országos szintű felmérésében a folyók ártere elsődleges vizsgálati helyszínünk volt, így a hasonló habitatban előforduló, közel azonos testméretű rokonfaj biológiájára vonatkozó adatgyűjtést is végeztünk.

Pardosa nebulosa nőstény példány (Fotó: Kovács G.)

A pókok vedlési folyamatának élettani alapjai (Araneae)

Kovács Gábor

6722 Szeged, Nemes Takács u. 9/a., III. emelet 10.,
e-mail: KovacsG@pick.hu

Az ízeltlábúak evolúciós sikere elsősorban a kitinkutikula kialakulásának köszönhető. A szárazföld meghódítói függetlenedtek a víztől, mivel kültakarójuk megvédte őket a kiszáradástól. A kitinváz ellenálló kémiai szerkezete és optimális biomechanikai tulajdonságai ellenére azonban a folyamatos testnövekedést nem teszi lehetővé. Az egyedfejlődés folyamán valamennyi ízeltlábú azonos koreográfia szerint, szigorú kronológiai sorrendben lezajló, kockázatos élettani folyamat során, szakaszosan növekszik, melyet vedlésnek nevezünk. A vedlés két részfolyamatra bontható: az új kutikula szintézise (prokutikula szintézis - apolízis) és a régi levetése (ekdízis). Az előadás keretében elsősorban a pókok vedlési folyamatának ismertetésére kerül sor. Az alapvető élettani sajátosságokon túlmenően változatos példákon keresztül kerülnek bemutatásra a vedlési folyamat lépései, valamint a kapcsolódó mechanizmusok (pl. autotómia és regeneráció) is.

A kolumbiai óriás madárpók (*Xenisthis immanis*) vedlés közben

(Fotó: Kovács G.)

Győr-Moson-Sopron megyében napjainkig végzett arachnológiai kutatások összegzése, azok rövid ismertetése (2007)

Kovács Péter¹; Szinetár Csaba¹; Gergely Boglárka²

1. Berzsenyi Dániel Főiskola Természettudományi Kar Állattani Tanszék

e-mail: comaroma@citromail.hu; e-mail: szcs@bdtf.hu;

2. Lukács Sándor Szakközépiskola, Győr

e-mail: gergelybogi@citromail.hu

Győr-Moson-Sopron megye első ízben ad otthont az évente megrendezésre kerülő Magyar Pókász Találkozóknak. Idén, nyolcadik alkalommal Szigetköz (Dunasziget) látja vendégül a magyar pókászokat. Ennek okán gyűjtöttük össze és mutatjuk be a megye területén napjainkig végzett arachnológiai kutatásokat. Összesen nyolc, olyan munka született, mely a megyére vonatkozó arachnológiai adatokkal szolgál: két könyvrészlet, egy önálló közlemény és egy kutatási jelentés (kézirat). Kronológiai sorrendben első az 1918-as Kulczynski munka. A műben több Soproni eredmény és egy –két Szigetközre (Hédervár) vonatkozó adat van feltüntetve. A Szigetközi Tájvédelmi Körzet 1990-es években végzett állapotfelmérés részeként készült az a kézirat, mely elsősorban a Mosoni-Duna árterén növényzetről, valamint a lakott területekről gyűjtött 79 pókfaj listáját közli (Szinetár 1992). 1993-ban készült az a szakdolgozat, mely a Hanságban egyes kerekhálósok alkalmazkodását vizsgálta a megváltozott vegetációban (század eleji lecsapolások) (Németh Győző BDTF, 1992). Szintén a Hanság területére koncentrált az 1998-ban született szakdolgozat, mely az állaspókok (*Tetragnathidae*) elterjedését mérte fel: eredményei kimutatták, hogy mind a kilenc állaspók megtalálható a megyében a Fertő és a Szigetköz (Mecsér) vidékén (Takács Gábor BDTF 1998). Ugyanebben az évben készült el egy átfogó kutatás részeként az a munka, mely három dunántúli borókás pókjait hasonlította össze. Ezek között a Pannonhalmi-dombság lábánál található Felpéc község melletti ősbörökás lombosatlakó fajait mérték fel (Gergely Boglárka BDTF, 1993). A munka vizsgálta a boróka lombosati pókegyüttesét, a szezonális változásait a stratégiai kompozíciókban, illetve a három helyszín különböző mértékű fajgazdagságát. 2002-ben a Fertő-Hanság Nemzeti Park területén történt átfogó arachnológiai felmérés. A 14 helyszínről (Sopron, Balf, Sarród, Lébény, Csorna, Kapuvár, Újrónafő, Fertőrákos, Fertőújlak, Osli, Tárnokréti,

Répeszemere, Csáfordjánosfa; Fertőboz) a legváltozatosabb élőhelyeken történtek a gyűjtések. Összesen 180 faj került elő, melyekből öt faj a hazai pókfaunára nézve is új (Szita és mtsi, 2002). A hazai pókfauna kutatás sajátos területét képezik a homokterületeken végzett vizsgálatok. 2006-ban született egy szakdolgozat, mely a Gönyői-erdő, homokpusztagyep talajlakó pókjainak vizsgálatát végezte, mely 2004 őszétől 2005 nyár végéig bezárólag 53 pókfajt mutatott ki (Vörösházi Tibor BDF 2006). Előkerültek ritka fajok, mint például az *Improphantes geniculatus* a *Meioneta simplicatarsis* és a védett *Atypus muralis*. A 2006-ban íródott „Magyarország tájainak növény- és állatvilága” című könyvben közölt, a megyére vonatkozó arachnológiai adatok, alapvetően a fentebb említett munkákra támaszkodtak (Szinetár, in Fekete G. Varga Z. 2006). Összességében elmondhatjuk, hogy a megye területéről közölt fajok száma a 240-et is meghaladja. Ebből öt faj a hazai pókfaunára is nézve új. A kutatások főként védett területekre koncentráltak, így a nemzeti park közvetlen térségére, illetve egyéb tájvédelmi körzetekre, természeti területekre. Előreláthatólag az elkövetkezendő egy-két évben számos további kutatás indul, mellyel bővíthetjük majd a megyére vonatkozó arachnológiai ismereteinket.

Komplex természeti értékesség kimutatástól az egyszerűsített protokollig: a pókok ritkasága, mint kitüntetett mutató

Samu Ferenc¹, Csontos Péter² és Szinetár Csaba³

1. MTA Növényvédelmi Kutatóintézet, 1525 Budapest, pf. 102.

e-mail: samu@julia-nki.hu

2. MTA-ELTE Elméleti Biológiai és Ökológiai Kutatócsoport, Pázmány P. stny.
1/c, Budapest, H-1117

3. Berzsenyi Dániel Főiskola, Állattani Tanszék, Szombathely

Az előadásban a korábban már prezentált pókokon alapuló természeti érték (TÉ) megállapítását szolgáló protokoll továbbfejlesztését mutatjuk be, amely használhatóságát immáron két esettanulmányban is vizsgáltuk. A két vizsgálat Nagykovácsi Julianna-major és a Kiskunságban, három település határában folyt, mindegyik helyszínen élőhely mozaikok nemfás foltjainak több éves motoros szippantós gyűjtésével. A nemfás élőhelyek az őket ért zavarás tekintetében változatosak voltak, ez a tartomány a szántótól a természetes, zavarásmentes gyepig terjedt. A TÉ komplex kimutatásához 7 változót használtunk. Ezek egy része faji tulajdonságokon alapult, úgy mint ritkaság, specialista státusz, természetes élőhelyekhez való asszociáció. A faji tulajdonságok értékeit egy extenzív háttéradatbázis segítségével számítottuk. Más értékek a helyi közösségeket jellemezték: fajgazdagság, egyenletesség, funkcionális diverzitás. A változók összessége egy multikritériumrendszert alkotott, ahol a vizsgált foltok miőségük alapján egy gradiens mentén helyezkedtek el. E gradiens menti elhelyezkedés (amely sorrendet a TÉ értékének tekintettünk) mindkét tanulmányban jól korelált a független botanikai értékeléssel. E komplex módszer kialakításán túl, kerestük, hogy milyen egyszerű mutató korrelál leginkább a sokváltozós eredményekkel. Ez mindkét tanulmánynál a folt fajainak átlagos ritkasága volt. Az átlagos ritkaság ezen felül csökkentett mintavételű almintákban is nagyon jó korelációt tartott meg a teljes mintán alapuló eredeti TÉ értékekkel. Ez a ritkaságnak a TÉ és általában az ökológiai státusz kimutatásában játszott kitüntetett szerepét húzza ismét alá.

Pókok (Arachnida: Araneae) tanulmányozása az Olt vízgyűjtő medencéjének felső szakaszán

Urák István

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Természettudományi és Művészeti
Kar, 400112 Kolozsvár, Mátyás király u. 4.sz.
e-mail: istvan.urak@milvus.ro

Az Olt vízgyűjtő medencéjének felső szakaszán 1996-2004 között végzett arachnológiai kutatások eredményeként összesen 6956 pókot gyűjtöttünk, és 293 fajt azonosítottunk 28 családból. Ezek közül 11 faj új Románia pókfaunájára (*Achaeearanea tabulata*, *Anguliphantes tripartitus*, *Cnephalocotes obscurus*, *Collinsia distincta*, *Mecopisthes silus*, *Notioscopus sarcinatus*, *Palliduphantes insignis*, *Trichoncus hackmani*, *Drassodes cupreus*, *Gnaphosa nigerrima*, *Haplodrassus moderatus*), 8 fajról pedig csak irodalmi adatok voltak, de hiányoztak a bizonyító példányok (*Centromerita bicolor*, *Meioneta affinis*, *Walckenaeria kochi*, *Scotina palliardi*, *Clubiona diversa*, *Clubiona reclusa*, *Clubiona stagnatilis*, *Zelotes clivicola*).

Megvizsgáltuk, hogy a családok milyen arányban vannak képviselve a mintáinkból meghatározott pókok faj- és egyedszáma alapján, melyek az egyes mintavételezési területre jellemző fajok, valamint hol a legnagyobb a pókok diverzitása. Tanulmányoztuk a havi dinamikát, hogy az Olt vízgyűjtő medencéjének felső szakaszán uralkodó körülmények között, hogyan alakul a pókok faj- és egyedszáma, valamint a hím, nőstény és ivaréretlen egyedek aránya egyik hónapról a másikra. Egyes fajok esetén lehetőségünk nyílt az életciklus, valamint a fekunditás és fertilitás tanulmányozására is. Az adataink ökológiai elemzéséhez kiszámítottuk az abundanciát, a dominanciát, a frekvenciát, az ökológiai affinitást (Jaccard-index) és szimilaritást (Horn-index).

Az előadás 2005 decemberében megvédett doktori dolgozatom kivonata.

Az ugrópókrendszertan legújabb eredményei

Szűts Tamás

Zoological Museum and University of Copenhagen

Az ugrópókok egy rendkívül sikeres és könnyen megkülönböztethető* csoportját alkotják a pókoknak. A vizuális és „szellemi” képességeik kiemelkedők, egyes fajaik bizonyíthatóan rendelkeznek a tanulás képességével és rövidtávú memóriával. Legnagyobb fajszámaival, és viszonylag egyszerű felépítésű párzószervekkel azonban majdnem lehetetlen feladat elé állítja a család azokat a kutatókat, akik a rendszerezésével próbálkoznak. Másik probléma, hogy a mai napig nem tudjuk bizonyosan, hogy az ugrópókok mely más családdal állnak közelebbi rokonságban, s bár a feltételezések jó része, mint a Hiúzpókok (*Oxyopidae*) Karolópókok (*Thomisidae*) elvethetők, a mai napig csak gyenge érvek szólnak az egyik vagy másik valószínűsíthető család mellett. A legvalószínűbb rokonság a *Miturgidae*, *Clubionidae* (Kalitpókok) csoportja, mely azonban szintén súlyos belső rendszerezési problémákkal küzd és egyelőre nem világos sem a két csoport határa, sem az egymáshoz való viszonyuk. Simon 1901-es rendszere óta néhány kísérletet tettek a Salticidae család morfológiai alapú rendszerezésére, főleg az úgynevezett primitív nemekre koncentrálva (pl. Wijesinghe, Maddison, Rodriguez & Jackson). Bár jónéhány alcsaládot különítettek már el (*Aelurillinae*, *Plexippinae*, *Dendryphantinae*, *Spartaeninae*) a család egészének rendszerezését végül molekuláris alapon próbálták meg – egyelőre több kérdést felvetve, mint megválaszolva. A fő problémát szinte mindig a hím és női ivarszervek „egyszerűsége” jelentette. A *Tomocyrra* génusz és rokonsági csoportját alkotó *Hisponinae* alcsalád mélyreható (idestova 6 éve tartó) vizsgálata során azonban nemcsak az vált világossá, hogy a primitív ugrópókok palpusza nemcsak, hogy bonyolult, hanem meglehetősen sok alkotóelemmel bír. Talán többel, mint azt eleddig feltételezték.

A rendszertani kutatások egyik alapfeltétele, hogy ugyanazon részek (homológ szervek, jellegek) speciális hasonlóságát (apomorfiák) felfedve relatív rokonságot állapíthassanak meg. Így tehát fontos, hogy ugyanazon alkotóelemeket hasonlítsuk össze. Az előadásomban egyrészről szeretném

bemutatni a hím tapogatóláb párzószervét, ezáltal az egyes alkotóelemeknek magyar neveket javasolni és meglévő neveket népszerűsíteni. Másrésről a rendszertanilag fontos csoportok párzószerveinek egy új nevezéktanát javasolom, mely talán biztosabb alapot ad a rendszerezésre.

[*Azt hiszem ezen kijelentésemet azok a kollegák, akik a trópusokon hangyautánzó ugrópókokat gyűjtenek, ironikus mosollyal vennék tudomásul.]

Nem mind arany ami fénylik – A guanópókokról

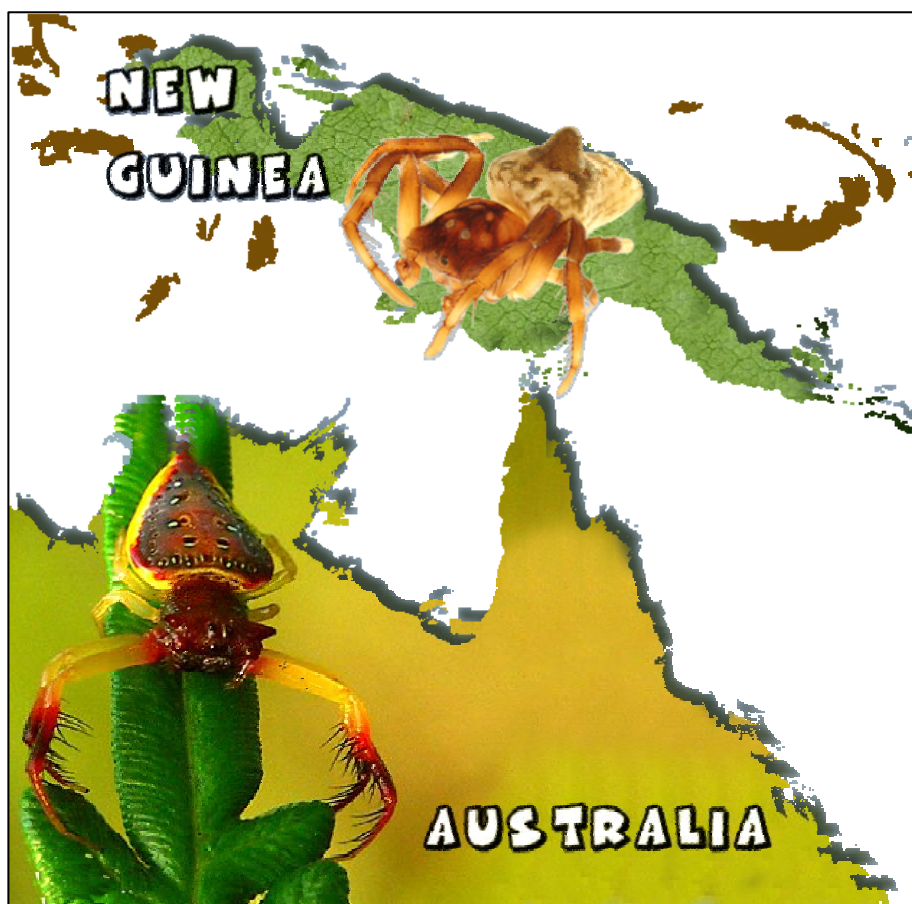
Szűts Tamás & Nikolaj Scharff

Zoological Museum and University of Copenhagen, Universitetsparken 15, DK-2100, Copenhagen, Denmark

A hétköznapi emberek számára a keresztespókok a „tipikus” pókok, így nem véletlen, hogy talán ezzel a családdal foglalkoztak a legtöbbet a kutatók. Annál inkább meglepő, hogy a család határai, vagyis hogy mely génuszok tartoznak ide még mindig viták tárgyát képezhetik. Az egyik ilyen kérdéses csoport a talán legjobban guanópókoknak* (*bird dung spiders*) fordítható *Arcinae* alcsalád tagjai, melyek hálót nem szőnek, hanem a magas növényzetben „tárt karokkal” várnak a zsákmányállatokra. Evolúciókutatók szerint a nappal aktív kerekhálóspókok (mint pl. a *Gasteracanthinae* alcsaládba tartozó tüskés keresztespókok) a nappali ragadozók elkerülése miatt öltenek „ehetetlennek tűnő” formákat. Ezért pl. az *Archemorus furcatus* tüskés kinézetű, míg más *Archemorus*-, *Aerea*- és *Celaenia* fajok ürülékszerűek. Az *Arkys* fajok piros alapon feltűnő mintájú utótesttel rendelkeznek, vagyis „csalóként” veszélyesnek tüntetik fel magukat. Az alcsalád már a létrehozásakor gondot okozott: mint Simon megjegyzi, először a *Mimetidae* (Bütykös pókok) egyik alcsaládjának szánta a csoportot, majd később meggondolván magát, a keresztespókok családjába tette azt. Persze akkor a család neve is *Argiopidae* volt, melynek nemcsak a *Tetragnathidae* (Állaspókok) és *Nephilidae* (Aranyhálós állaspókok) családok voltak a tagjai, de például a *Linyphiidae* (Vitorlaspókok) is csak egy külön alcsaládot jelentettek. Bár azóta sok minden megváltozott, az mégis árulkodó, hogy Simon, akinek intuitíven létrehozott génuszcsoportjainak nagy része még ma is megvan, a vitorlaspókokat inkább tartotta idetartozónak, mint az *Arcyae* csoport két nemét az *Arkys* és *Archemorus* nemeket, melyeket ma már az *Arkys* név alatt találunk meg Platnick katalógusában. A Heimer által javasolt szinonímiát sokan kérdőjelezték már meg, és én is inkább használom az *Archemorus* nevet. Simon az alcsaládhoz rendkívül közel tartozónak vélte a *Hypognatha* és *Dolophones* nemeket, amelyeket azonban végül külön csoportban helyezett el. Ennek oka az volt, hogy míg sem az *Archemorus*, sem az *Arkys* fajok

nem szőnek fogóhálót, addig a *Hypognatha* fajok ritkás, függőleges kerekhálót szőnek. Az *Arcinae* alcsalád történetének van magyar vonatkozása is: Balogh Péter sok *Archemorus* fajt írt le Pápua Új Guinea és Ausztrália területéről. Ezen típusok a Puskin utcai gyűjteményben porosodva vártak, egészen a múlt évig. Az elveszettnek hitt, valójában csak nem jól felcímkézett példányok vizsgálata is elkezdődhetett. Ezen fajok vizsgálata sok adatot szolgáltat, mind az *Archemorus* génusz külön státuszával, mind rendszertani helyével kapcsolatban. Az előadás alatt nemcsak szeretném bemutatni ennek a csoportnak az érdekes életmódú tagjait, de kitekintést szeretnék adni egyéb lehetséges rendszertani helyükre is. Ez remek alkalmat biztosít arra, hogy a Koppenhágai múzeumban végzett kutatásaimról is beszéljek.

[*Az *Archemorus* és *Aerea* nemek valóban hasonlítanak a madárürülékre, az *Arkys* fajokra azonban háromszög-pók lenne a megfelelő tükörfordítás. A csoportban azonban főleg az előbbiek vannak túlsúlyban. A bird dropping spider elnevezést használják még a *Celaenia* nevű ausztráliai lasszóspókra is, azonban az ő családszintű hovatartozása nem kérdéses.]

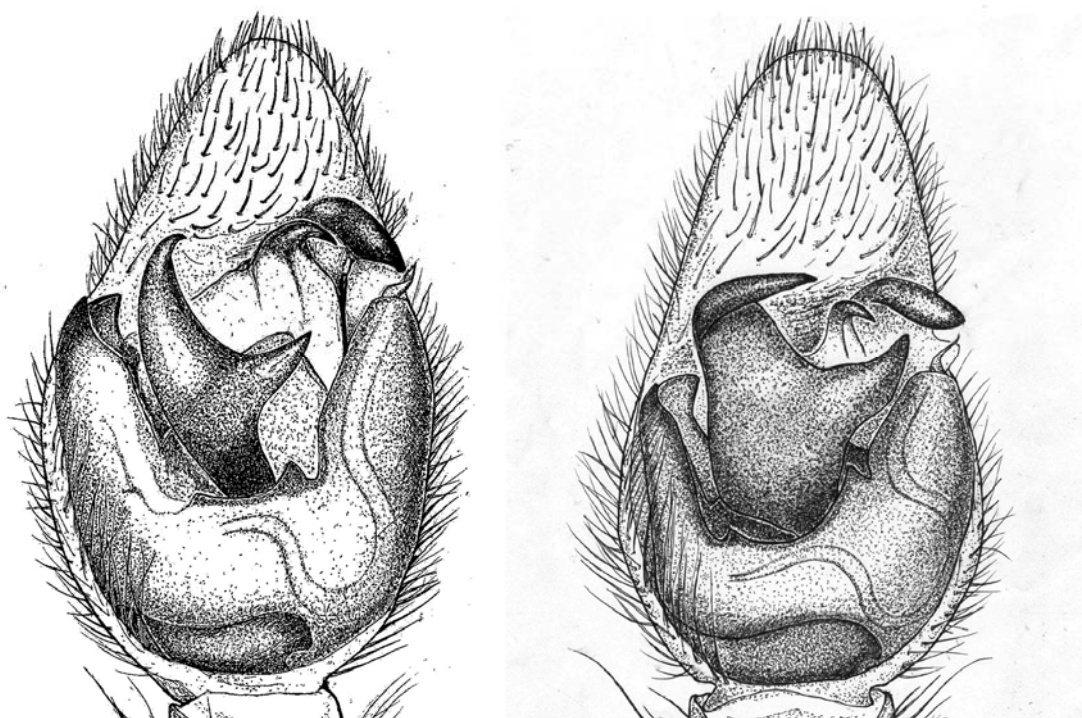
Az európai ál-kalózpók (*Trebacosa europaea* Szinetár & Kancsal, 2007) előkerüléséről és biológiájáról

Szinetár Csaba és Kancsal Béla

Berzsenyi Dániel Főiskola, Állattani Tanszék
9700 Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4.

A Velencei tó nádasának 2004-2005-ben végzett talajcsapdás gyűjtéséből kerültek elő egy tudományra nézve új farkaspókfaj, a *Trebacosa europaea* hím példányai. A genus korábban ismert egyetlen faja Észak-Amerikában fordul elő. A *Trebacosa* genus európai előfordulásáról (Franciaország, Belorusszia) két arachnológus is említést tett a közelmúltban egy-egy konferencia összefoglalóban, de a faj leírására nem került sor egyik esetben sem. A Velencei-tó agárdi szegélynádasában a két vizsgálati évben együttesen a faj 16 hím példánya került befogásra. A *Trebacosa marxi*, valamint a *T. europaea* hímjének párzószerve elsősorban a tapogatóláb középnyúlványának alakja és arányai alapján különíthető el. A két faj testmérete is szignifikánsan különböző. A teljes test, valamint a testtájak hossz-, és szélesség értékei átlagosan egy harmaddal elmaradnak az európai faj esetében az észak-amerikai fajétól. A *Trebacosa* genus megjelenésében feltűnően hasonlít a kalózpókokéra (*Pirata* spp.) A XIX. század végén leírt Nearktikus elterjedésű faj csupán 1981-ben került új, önálló genusba, mikor is Dondale és Redner (1981) a kalózpókoktól egyértelműen különböző ivarszervi jellegek alapján leírták a *Trebacosa* genust. Mindkét *Trebacosa* faj tipikusan vizes élőhelyhez kötődik. Az európai ál-kalózpók példányai a vízszegélytől 5-15 méter távolságra elhelyezett Barber-csapdákba kerültek elő. A talajvíz, itt mindössze 2-5 centiméterre van a talajfelszíntől. A vizsgált nádas talajlakó pókfaunája kiemelkedően fajgazdag, és számos további ritka faj is tagja. A *Trebacosa europaea* előkerülése állatföldrajzi szempontból különösen figyelemreméltó. Feltételezzük, hogy a genus kialakulása az alsó eocén időszakára tehető, mikor Európa még közvetlen kapcsolatban volt Skandinávián és Grönlandon keresztül Észak-Amerikával. A farkaspókok esetében hasonló Nearktikus és Palearktikus testvér-fajokról Kronstedt és Marusik (2002) számolt be. Az ivarszervi morfológia tekintetében egymáshoz rendkívül hasonló két faj közül az *Acantholycosa solitudo* (Levi & Levi, 1951) Észak- Amerikában, az *A. sternerii* (Marusik, 1993)

Mongóliában és Dél-Szibériában fordul elő. Feltételezzük, hogy a *Trebacosa* genus már említett franciaországi, valamint belorusz adatai a hazánkban közelmúltban leírt *T. europaea* példányai lehetnek, így a faj névadásánál is többnyire erre a körülményre voltunk tekintettel. A faj előkerülése ismételten felhívja a figyelmet a nádasok jelentőségére, azok védelmének fontosságára. Bízunk benne, hogy a rohamosan fogyatkozó hazai nádasok védelméhez, természetvédelmi kezeléséhez e faj révén is adalékkal tudunk szolgálni.

A *Trebacosa europaea* (balról) és a *T. marxi* tapogatólába (jobbról)
(Eredeti (Kancsal B.)

Nyílt homokpusztagyep talajlakó pókjainak (Araneae) vizsgálata a Kisalföldön Gönyüi-erdő (2004-2005)

Vörösházi Tibor és Szinetár Csaba

Berzsenyi Dániel Főiskola, Állattani Tanszék
9700 Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4.
e-mail: voroshazitibi@freemail.hu; szcsaba@bdtf.hu

A hazai pókfauna kutatás sajátos területét képezik a homokterületeken végzett vizsgálatok. Korábban a Duna-Tisza közi, illetve a Nyírségi mészkerülő homokpuszta gyepekben végeztek hasonló jellegű vizsgálatokat. E területek talajlakó pókjainak monitorozása 2000-től folyamatosan zajlik a Kárpát-medence homoki gyepeinek országos monitorozása keretében. Több szempontból is indokolt volt, hogy további területek is bevonásra kerüljenek a monitorozásba. Ezek között elsőként a Kisalföldre esett a választás. A tájegység kistájainak kutatottsága nagyon eltérő mértékű. A Fertő-mellék, a Hanság valamint a Szigetköz jól, a Mosoni -síkság, a Rábaköz, a Marcal-medence, illetve a Komárom-Esztergom síkság alig kutatott pókfaunisztikai szempontból. A Gönyüi-erdő nyílt homokpusztáin folytatott vizsgálat során 2004 őszétől 2005 nyár végéig zajlottak a Barber-csapdás gyűjtések. Ezek során 53 pókfaj 507 egyede került begyűjtésre. A gyűjtéseket jelentős vadkárosítás, és egy tüzeset is nehezítette. Figyelmet érdemlő faunisztikai adatok: *Atypus muralis* Bertkau, 1890; *Improphantes geniculatus* Kulczynski, 1898; *Meioneta simplicatarsis* Simon, 1884; *Styloctetor romanus* O.P-Cambridge, 1872; *Trichopterna cito* O.P-Cambridge, 1872; *Walckenaeria capito* Westring, 1861; *Alopecosa psammophila* Buchar, 2001; *Talavera aequipes* O.P.Cambridge, 1871. A tüzesetet követő vizsgálatok lehetőséget adtak a leégett és közvetlen közelében lévő kontroll területek pókfaunájának összevetésére is.

A VIII. Magyar Pókász Találkozó résztvevőinek névsora

(E-mail címek a szakmai résztvevőknél szerepelnek)

Arbeiter Anita	arbi86@gmail.com
Árpás Kriszta	arpas.krisztina@freemail.hu
Bán Gergely	Ban.Gergely@mkk.szie.hu
Costa Lóránd	
Dudás Borbála	
Dudás György	dudasgy@yahoo.com
Dudás Kata	
Eichardt János	ejanek@citromail.hu
Fetykó Kinga	kinga221@yahoo.com
Gallé Róbert	galle.robert@gmail.com
Gergely Boglárka	gergelybogi@citromail.hu
Gönczi Krisztina	
Háda Krisztína	
Horváth Roland	horvathr@tigris.unideb.hu
Kancsal Béla	kabakpityoka@gmail.com
Kiss Balázs	kiba@nki-julia.hu
Kovács Gábor	KovacsG@pick.hu
Kovács Péter	comaroma@citromail.hu
Lantos István	bnpnograd@chello.hu
Lehoczki Katalin	
Molnár Anna	comaroma@citromail.hu
Mónus Viktor	
Nagy Károly	nagyk33@gmail.com
Papp Viktor Gábor	milic@freemail.hu
Samu András	
Samu Borbála	
Samu Mihály	
Samu Ferenc	samu@nki-julia.hu
Solymosi Bernadett	
Solymosi Péter	
Solymosi Péterné	
Szalkovszki Ottó	szalkovszkio@gmail.com
Szinetár Borbála	
Szinetár Csaba	szcsaba@bdtf.hu
Szinetár Márton	
Szinetárné Márkus Teréz	
Szűts Tamás	tszuts@gmail.com
Szűts Zaránd	
Tóth Benedek	
Tóth Ferenc	toth.f@invitel.hu
Tóth Franciska	
Tóth Rozália	
Urák István	urakistvan@gmail.com
Váradi Bence	
Váradi Bendegúz	
Vörösházi Tibor	voroshazitibi@freemail.hu

Jegyzetek

A VIII. Magyar Pókász Találkozó támogatói

Berzsenyi Dániel Főiskola Tudományos Bizottsága

Győri Kommunális Szolgáltató Kft.

SYNLAB Mosonmagyaróvár

PISZTRÁNGKÖR

Waldorf Természetvédő és Természetjáró Egyesület

KAPUPRINT és Rábaközi Nyomda

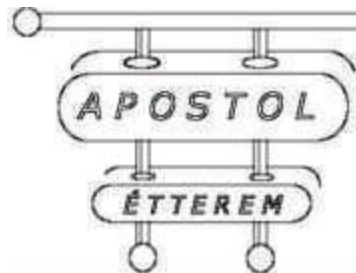
Fertő-Hanság és Őrség Nemzeti Park Igazgatósága

Lipóti Pékség

Apostol Étterem Győr, Széchenyi tér 3.

Balogh és Társa, Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4.

9700 Szombathely, Huszt. u. 19.
Tel.: 94/321-118, Mobil: 06-30/9377-897
Székhely: 9700 Szombathely Károlyi G. tér 4.
Tel.: 94/304-364, Fax: 94/304-404
E-mail: h.miklos@bdtf.hu

Intense-IT Kft.

info@intenseit.hu

Köszönjük!

